

چالش‌های تدوین استراتژی صنعت

سیدمحمد مهدی عمادی
دکتری مدیریت تحقیق در عملیات

توسعه صنعتی به‌عنوان یکی از موتورهای اصلی رشد اقتصادی و بهبود کیفیت زندگی در جوامع مدرن شناخته می‌شود. ایران با وجود منابع غنی طبیعی، نیروی کار جوان و موقعیت جغرافیایی مناسب، هنوز به جایگاه مطلوب در عرصه صنعتی دست نیافته است. تأکیدات اخیر وزیر محترم صنعت، معدن و تجارت بر ضرورت تحول در بخش صنعتی و نقش حیاتی آن در اقتصاد ملی، اهمیت بازنگری در استراتژی‌های توسعه صنعتی را نشان می‌دهد. اگر استراتژی‌های موثری برای توسعه صنعتی تدوین و اجرا نشود، فرصت‌های ارزشمند پیشرفت از دست خواهد رفت و کشور با چالش‌های اقتصادی و اجتماعی جدی روبه‌رو خواهد شد. بنابراین، پرداختن به موضوع استراتژی‌های توسعه صنعتی و شناسایی موانع و راه‌های برون‌رفت از آنها، امری ضروری است که می‌تواند آینده اقتصادی کشور را تحت‌تأثیر قرار دهد.

یکی از چالش‌های اصلی در این مسیر، ضعف در مبانی تحلیلی و نظری است. بسیاری از اسناد استراتژی توسعه صنعتی در ایران، فاقد چارچوب نظری منسجم و مبتنی بر شرایط واقعی اقتصاد کشور هستند. عدم استفاده از الگوها و نظریه‌های مناسب برای تحلیل وضعیت موجود و پیش‌بینی روندهای آینده، به تدوین راهبردهایی منجر شده است که با واقعیت‌های اقتصادی و اجتماعی ایران همخوانی ندارند. این مسئله باعث می‌شود برنامه‌ها و سیاست‌ها بر پایه فرضیات نادرست بنا شوند و در عمل نتوانند اهداف مدنظر را محقق کنند.

علاوه بر این، تعریف دقیق اهداف و اولویت‌ها نیز از دیگر موانع مهم است. در استراتژی‌های موجود، اهداف به‌صورت کلی و مبهم بیان شده‌اند و تضادها و تعاملات بین اهداف مختلف، مانند رشد اقتصادی، عدالت اجتماعی و حفظ محیط‌زیست، مورد توجه قرار نگرفته است. این امر سبب شده است برنامه‌ها و سیاست‌ها بدون جهت‌گیری مشخص و هماهنگ اجرا شوند و در نهایت نتوانند تأثیر مطلوبی بر توسعه صنعتی داشته باشند. کمبود هماهنگی بین بخشی و نهادی نیز یکی از موانع اصلی در اجرای موفق استراتژی‌های توسعه صنعتی است. نبود سازکارهای مناسب برای تعامل و هم‌افزایی بین نهادها و سازمان‌های مرتبط، باعث پراکندگی تلاش‌ها و هدررفت منابع شده است. این عدم هماهنگی می‌تواند به تضاد منافع، دوباره‌کاری‌ها و کاهش کارایی برنامه‌ها منجر شود. در نتیجه، دستیابی به اهداف تعیین شده با دشواری‌های زیادی همراه خواهد بود.

بی‌توجهی به اقتصاد سیاسی و منافع ذی‌نفعان نیز از جمله مسائلی است که می‌تواند اجرای سیاست‌ها را با چالش‌های جدی مواجه کند. استراتژی‌های تدوین‌شده اغلب بدون در نظر گرفتن منافع و مقاومت‌های احتمالی گروه‌های ذی‌نفع و تأثیرات سیاسی و اجتماعی آنها بوده است. این مسئله ممکن است به ناکارآمدی و حتی شکست برنامه‌ها منجر شود؛ چراکه بدون در نظر گرفتن این عوامل، حمایت لازم برای اجرای سیاست‌ها جلب نخواهد شد و ممکن است با مخالفت‌ها و موانع جدی روبه‌رو شود.

فقدان نظام پایش و ارزیابی مستمر نیز باعث شده است که نقاط ضعف و اشتباهات به‌موقع شناسایی نشده و اصلاحات لازم انجام نگیرد. این امر به تکرار اشتباهات گذشته و عدم پیشرفت منجر می‌شود. بدون یک سیستم کارآمد برای پایش و ارزیابی، نمی‌توان اطمینان حاصل کرد که برنامه‌ها در مسیر صحیح حرکت می‌کنند و در صورت نیاز، اقدامات اصلاحی را انجام داد.

شوکی‌های خارجی و بی‌ثباتی‌های داخلی نیز بر اجرای استراتژی‌های توسعه صنعتی تأثیر منفی داشته است. شوکی‌های اقتصادی مانند نوسانات نرخ نفت، تحریم‌های بین‌المللی و بی‌ثباتی‌های سیاسی و مدیریتی داخلی، برنامه‌ریزی بلندمدت را دشوار و پرریسک می‌سازد. این عوامل می‌توانند باعث تغییرات ناگهانی در اولویت‌ها و منابع شوند و اجرای برنامه‌های توسعه صنعتی را با مشکل مواجه کنند. کمبود منابع مالی و سرمایه‌گذاری ناکافی نیز همواره یکی از چالش‌های اساسی بوده است. تأمین منابع مالی کافی برای اجرای پروژه‌های صنعتی و جذب سرمایه‌گذاری داخلی و خارجی با مشکلاتی مانند نظام بانکی ناکارآمد، نرخ بهره بالا و ریسک‌های سرمایه‌گذاری همراه بوده است. این مسائل مانع از جریان سرمایه به‌سمت بخش‌های صنعتی شده و توسعه این بخش را کند کرده‌اند.

برای غلبه بر چالش‌های توسعه صنعتی و حرکت به‌سمت پایداری در این بخش، ابتدا تدوین استراتژی‌هایی مبتنی بر تحلیل دقیق و واقع‌گرایانه از شرایط اقتصادی ضروری است. استفاده از مدل‌های مناسب می‌تواند برنامه‌هایی منسجم و عملیاتی را ارائه دهد. همچنین، تقویت هماهنگی بین نهادهای دولتی و خصوصی از طریق سازکارهای مشترک می‌تواند به جلوگیری از هدررفت منابع و افزایش کارایی کمک کند.

تقویت هماهنگی میان نهادهای دولتی، بخش خصوصی و نهادهای مدنی از اهمیت فراوانی برخوردار است و می‌تواند به اجرای هماهنگ برنامه‌ها و جلوگیری از هدررفت منابع کمک کند. مدیریت منافع ذی‌نفعان و تلاش برای ایجاد اجماع میان آنها نیز از بروز تعارضات جلوگیری و حمایت لازم برای اجرای سیاست‌ها را جلب می‌کند. پایش و ارزیابی مستمر برنامه‌ها باعث بهبود مداوم و افزایش اثربخشی آنها می‌شود. علاوه بر این، با کاهش بی‌ثباتی‌ها از طریق سیاست‌های کلان و تسهیل تأمین مالی و جذب سرمایه‌گذاری، می‌توان شرایط مناسبی برای توسعه صنعتی فراهم کرد.

در نهایت، توسعه صنعتی ایران نیازمند همت و همکاری همه‌جانبه دولت، بخش خصوصی، دانشگاهیان و جامعه مدنی است. اکنون زمان آن رسیده است که با درس گرفتن از تجارب گذشته و بهره‌گیری از دانش و توانمندی‌های داخلی، گام‌های موثری در راستای اعتلای صنعتی کشور برداشته شود. هر یک از افراد و نهادهای می‌توانند با ارائه ایده‌ها، نقد سازنده و مشارکت فعال، سهمی در ساختن آینده‌ای بهتر برای ایران عزیز داشته باشند. با تلاش مشترک و اراده‌ای قوی، می‌توان بر موانع فائق آمد و به جایگاهی شایسته در عرصه صنعتی دست یافت.

بزشکیان در دیدار اعضای شورای راهبردی سیستان و بلوچستان:

مسائل استان با نگاه ویژه در حال پیگیری است

دولت نیز برای بهره‌مندسازی بیشتر کشور از این ظرفیت اعطای اختیارات ویژه به استانداران استان‌های مرزی را در دستور کار قرار دارد.

رئیس‌جمهوری در بخش دیگری از سخنان خود تلاش حداکثری برای ایجاد یکپارچگی و انسجام در استان سیستان و بلوچستان براساس رویکرد وضاق محور دولت با میدان دادن به نخبگان و مدیران توانمند فارغ از دسته‌بندی‌های قومی و مذهبی را موردتأکید قرار داد و به شورای راهبردی پیشنهاد کرد به‌منظور ایجاد همدمی و همگرایی بیشتر در پیگیری و حل مسائل استان از مشارکت نخبگان اهل سنت سیستان و بلوچستان به‌عنوان شخصیت حقیقی در این شورا استفاده شود.

پیش از سخنان رئیس‌جمهوری اعضای شورای راهبردی سیستان و بلوچستان به ارائه گزارشی تفصیلی از ظرفیت‌ها، منابع، فرصت‌ها، نیازها و چالش‌های استان پرداخته و همچنین اقدامات انجام‌گرفته در راستای حل مشکلات مردم این منطقه را تشریح کردند.

استان با نگاهی ویژه و در ذیل کارگروهی تخصصی به‌صورت هفتگی در دولت در حال پیگیری است.

رئیس‌جمهوری در ادامه یکی از راهکارهای مهم در حل مشکلات کشور را تمرکززدایی از تهران و هدایت منابع و جمعیت به‌سمت خلیج‌فارس باتوجه به ظرفیت‌های عظیم جغرافیایی و اقتصادی این منطقه عنوان کرد و افزود: یکی از ایده‌های دولت چهاردهم برای توسعه متوازن کشور توجه به اقتصاد دریامحور و توسعه سواحل مکران است.

بزشکیان همچنین با تأکید بر ضرورت بهره‌گیری از ظرفیت مرزها در تعاملات تجاری، اقتصادی و فرهنگی با همسایگان به‌عنوان یکی از اولویت‌های دولت تصریح کرد: موضوع مهم خنثی‌سازی تحریم منوط به استفاده حداکثری از ظرفیت‌های و امکانات موجود در کشور است که بهره‌گیری از فرصت و ظرفیت مرزها در این زمینه بسیار موثر خواهد بود و

رئیس‌جمهوری در دیدار اعضای شورای راهبردی استان سیستان و بلوچستان ضمن شنیدن گزارش تفصیلی از ظرفیت‌ها، منابع، فرصت‌ها، نیازها و چالش‌های استان، به تبیین و تشریح رویکرد و برنامه ویژه دولت برای بهره‌گیری از ظرفیت‌های این منطقه در راستای توسعه متوازن کشور پرداخت.

به‌گزارش ایستنا، مسعود بزشکیان در دیدار اعضای شورای راهبردی استان سیستان و بلوچستان، با اشاره به رویکرد و نگاه ویژه دولت چهاردهم به منطقه جنوب‌شرق به‌عنوان یکی از مهم‌ترین مناطق در چشم‌انداز توسعه کشور گفت: استان سیستان و بلوچستان به‌واسطه قرار گرفتن در مسیر پروژه بزرگ و بین‌المللی کریدور شمال - جنوب و همجوارى با منطقه راهبردی مکران از ظرفیت‌های بالایی در توسعه کشور برخوردار است و بر همین اساس مسائل و چالش‌های این

نباید توقع تحقق رشد ۸ درصدی اقتصادی را داشت

مسعود بزشکیان، رئیس‌جمهوری هفته گذشته بخش اول لایحه بودجه سال ۱۴۰۴ را که شامل احکام بودجه است، برای بررسی و تصویب به مجلس ارائه کرد. قرار شد کلیات این لایحه در جلسه علنی مجلس شورای اسلامی به رأی نمایندگان گذاشته شود. بر همین اساس نشست خبری مشترک سخنگوی دولت و سخنگوی سازمان برنامه و بودجه در تشریح ویژگی‌های لایحه بودجه ۱۴۰۴ در محل ساختمان سازمان برنامه و بودجه برگزار شد.

سخنگوی دولت با بیان اینکه در حوزه سخنگوی دولت در نظر داریم که به‌صورت تخصصی در خدمت سخن‌گوینان دستگاهها باشیم، گفت:

تلاش می‌کنیم که ارتباطی مستمر و مثبتی بین یک دستگاه و لایه‌های کارشناسی آن ایجاد کنیم، در این راستا باید تلاش کنیم که لایه کارشناسی و

تصمیم‌گیری را همسان و همسو کنیم. فاطمه مهاجرانی بالشاره به اینکه دولت برنامه دارد جلسات تخصصی سخنگوی دولت را در سازمان‌ها و مجموعه‌های مرتبط با دولت به صورت جداگانه برگزار کند، افزود: یکی از ابزارهای افزایش دانش در تمام جوامع رسانه‌ها هستند و رسانه‌ها پیام‌آوران ارتقای آگاهی مردم هستند؛ بنابراین هرچه اطلاعات دقیق‌تری در اختیار آنان قرار گیرد، به‌همان‌میزان انتقال اطلاعات نیز دقیق‌تر خواهد بود. وی تصریح کرد: دولت در نخستین سال تحویل لایحه بودجه تمام تلاش خود را به‌کار بست که در زمان مستقر یعنی همان اول آبان، کلیات را تحویل دهد و ان‌شاءالله این کلیات در تعامل با مجلس به‌تصویب خواهد رسید. وی ادامه داد: رسانه‌ها باید به ما کمک کنند که لایحه بودجه در ادبیاتی معنادار و قابل‌فهم برای جامعه بیان شود، چراکه اگر با زبان علمی ارائه نشود، تنها ایجاد نگرانی در جامعه خواهد کرد. مهاجرانی هدف از برگزاری نشست‌های تخصصی سخنگوی دولت با سخنگویان وزارخانه‌ها و دستگاه‌های اجرایی را، حمایت از سخنگویان تخصصی دانست و افزود: نقش سخنگوی

صرف درآمدهای حاصل از مولدسازی در مسیر قانونی

معاون اول رئیس‌جمهور در این جلسه با بیان اینکه به تمامی دستگاه‌ها و وزارتخانه‌هایی که دارای‌های مازاد خود را عرضه می‌کنند، با قاطعیت اعلام کرده‌ایم که در هنگام واگذاری، باید به‌دقت روش‌های قانونی ارزش‌افزایی این دارایی‌ها را بررسی کنند، گفت: مسئولان و متخصصان هر دستگاه و وزارتخانه باید در این حوزه سختگیرانه عمل کنند تا درآمد بیشتری برای کمک به برنامه‌ها و طرح‌های توسعه کشور جمع شود و این درآمدها نیز در مسیر قانونی آن صرف شود.

وی با بیان اینکه همه دستگاه‌ها و وزارتخانه‌ها موظفند قبل از واگذاری دارای‌های مازاد، برای «ایجاد بیشترین ارزش افزوده» این دارایی‌ها تلاش کنند، اظهار کرد: ما باید از تمام فرصت‌ها و امکاناتی که

قانون برای ارزش‌افزایی دارایی‌های مازاد دولتی در اختیارمان گذاشته، به بهترین نحو استفاده کنیم تا حداکثر عایدی نصیب دولت شود و درآمد حاصله از این دارایی‌های بلااستفاده و غیرمولد، در مسیر پیشرفت کشور به‌کار گرفته شود.

عارف در ادامه با بیان اینکه در هفته‌های آینده، جلسات هیات مولدسازی دارایی‌ها با فاصله زمانی کمتری برگزار خواهد شد، گفت: باید با سرعت این املاک را تعیین تکلیف کنیم و از درآمد حاصل از مولدسازی، برای سرمایه‌گذاری در طرح‌هایی که جامعه به‌شدت به آنها نیاز دارد و از جمله در رفع مشکلات و تنگناهای مربوط به مدارس، هنرستان‌ها و توسعه بیمارستان‌ها و... استفاده کنیم تا اموال را کند وارد چرخه اقتصادی کشور شوند.

معاون اول رئیس‌جمهور با بیان اینکه باید روش‌های قانونی ارزش‌افزایی دارای‌های دولت بررسی شود، گفت: درآمدهای حاصل از فروش دارایی‌های مازاد دستگاه‌ها و وزارتخانه‌ها باید در مسیر قانونی آن صرف شود.

به‌گزارش پایگاه اطلاع‌رسانی ریاست‌جمهوری، نخستین جلسه «هیات‌عالی مولدسازی دارایی‌ها در دولت چهاردهم» به ریاست محمدرضا عارف، معاون اول رئیس‌جمهوری و با حضور اعضای هیات‌عالی مولدسازی دارایی‌های دولت و تعدادی از وزرا برگزار شد.

در این جلسه پرونده مربوط به تعدادی از املاک مازاد وزارتخانه‌های تعاون، کار و رفاه اجتماعی، وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، نیرو، ارتباطات و فناوری اطلاعات و وزارت نفت در جلسه مطرح و درباره فروش و شرایط واگذاری آنها تصمیم‌گیری شد.

تأکید مدیران ارشد دولت بر توسعه بازار سرمایه

صیدی بالشاره به محتوای نشست‌های برگزار شده در روزهای گذشته، اعلام کرد: پنجشنبه در جلسهای مسائل بنیادین بازار را بررسی و راهکارهایی را در قالب چند بند طراحی کردیم. پیرو آن، در نشست صبح شنبه با ناشران بزرگ هم موضوعات را مطرح کردیم.

وی در ادامه از همکاری و موافقت مدیران ارشد دولت با توسعه بازار سرمایه خبر داد و تأکید کرد: روز یکشنبه هفته گذشته جلسهای با حضور رئیس‌جمهور برگزار شد که در آن نشست، هم وزیر اقتصاد و هم مشاور عالی رئیس‌جمهوری، مصادیق دقیقی از مسائل بازار و صنایع اظهار و رئیس‌جمهوری دستورات خوبی برای رفع مسائل بیان کردند.

این مقام مسئول بالشاره به جلسه مشترک با رئیس کمیسیون اقتصادی مجلس در عصر روز گذشته، اظهار کرد: در حال پیگیری مسائل بودجه‌ای در قالب نشست‌های مشترک با کمیسیون‌های ذی‌ربط مجلس شورای اسلامی هستیم و نمایندگان مجلس هم در این حوزه بسیار همراه هستند.

رئیس سازمان بورس و اوراق بهادار از تأکید مدیران ارشد دولت بر توسعه بازار سرمایه خبر داد. به‌گزارش بازار سرمایه ایران، حجت‌الله صیدی در جمع ناشران بزرگ بورسی بالشاره به اثر محدود ریسک‌های سیستماتیک بر بازار سرمایه، توضیح داد: در دوره‌های مختلف داده‌ایم که حتی در بدترین شرایط هم بنگاه‌ها و صنایع تولیدی و خدماتی فعال بوده‌اند، بنابراین ضمن مراقبت و صیانت از بازار نباید به نگرانی‌ها دامن بزینیم.

رئیس سازمان بورس بالشاره به اقدامات انجام شده برای صیانت از بازار سرمایه، گفت: از هفته گذشته جلساتی را به این منظور برگزار کرده‌ایم تا با آرامش درباره نحوه حفظ ثبات بازار تصمیم بگیریم. وی با نظر به یک ضرب‌المثل مشهور در فرهنگ ایرانی افزود: «بازار سرمایه و حتی کسب‌وکارها نباید با یک غوره سردی‌شان شود و با یک مویز گرمی»، به‌ویژه در بازار اوراق بهادار که اطلاعات کاملاً شفاف و دسترس است، نباید با بیش‌واکنشی نسبت به مسائل مواجه باشیم.

ویژه تر از از خبر

عقب‌ماندگی مکران در بخش صنعت

طرح‌های بزرگ گردشگری شلیاتی بنادر و صنایع تولیدی و حتی صنایع آب‌بر مانند فولاد و... می‌توانند در کنار ساحل قرار گیرند، اما این منطقه تاکنون توسعه نیافته است. وی همچنین بالشاره به اینکه مکران از عقب‌ماندگی خاصی در بخش صنعت و صنایع برخوردار است، اظهار کرد: درایت رهبر معظم انقلاب باتوجه به شرایط و تأکید ایشان بر توسعه دریامحور باعث شد تا سند توسعه دریامحور ابلاغ شود. سند توسعه بر موضوع یکپارچگی در مدیریت و تهیه طرح جامع تأکید دارد و اقدامات همه دستگاه‌های متولی نیز باید براساس آن و در این راستا باشد.

مدیر اجرایی طرح جامع لجستیک بنادر کشور در ادامه افزود: قرار نیست صنایع که ایجاد می‌شوند، همه مغل محیط‌زیست باشند، در کنار سواحل اروپا، کارخانه‌های ذوب فلزات وجود دارد، در حالی که حفظ محیط‌زیست در آنجا از اهمیت بسیاری برخوردار است. هر سیستم و صنعتی می‌تواند با استفاده از شرایط به‌وجودآمده به‌جای تخریبگر، کمک‌کننده باشد. قرار نیست صنایع چوب در جنگل وجود نداشته نباشد، چون در جنگل آسیب می‌رسند. بلکه صنایع می‌توانند با استفاده از سیستم‌های پیشرفته و تکنولوژی‌های روز دنیا به صنایع سبز تبدیل شوند که البته همه این موارد نیازمند نقشه‌راه است.

وی در پایان گفت: پیشنهاد ما این است که تدوین طرح توسعه مکران با سازمان‌هایی که در این زمینه تجربه دارند، مانند سازمان بنادر و دریانوردی در اولویت کاری خود قرار دهند.

برف پاییزی در مازندران عکس: ایرنا